

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

01.01.2024. – 05.01.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 08.01.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 01.01.2024. – 05.01.2024.**

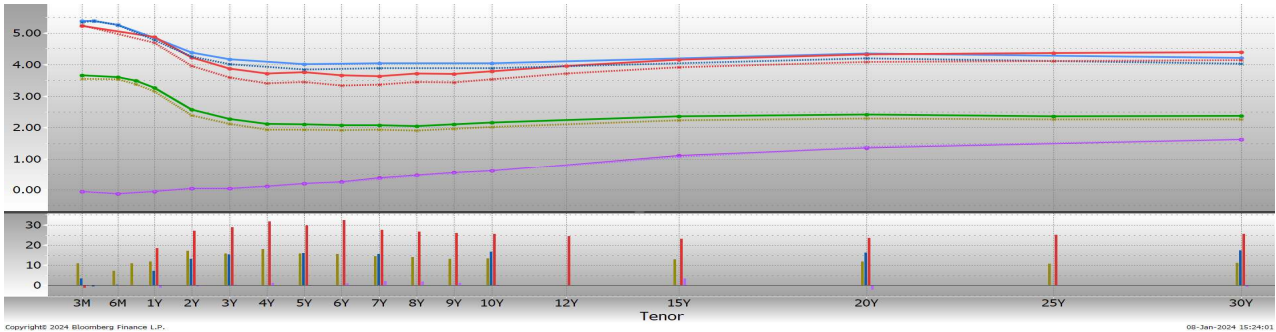
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	29.12.23		- 05.01.24		29.12.23		- 05.01.24		29.12.23		- 05.01.24		29.12.23		- 05.01.24	
2 године	2.40	-	2.57	↗	4.25	-	4.38	↗	3.98	-	4.24	↗	0.05	-	0.04	↘
5 година	1.95	-	2.10	↗	3.85	-	4.01	↗	3.46	-	3.76	↗	0.21	-	0.21	→
10 година	2.02	-	2.16	↗	3.88	-	4.05	↗	3.55	-	3.79	↗	0.61	-	0.61	→

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubillone

Доспијеће	Приноси		
	29.12.23	-	05.01.24
3 мјесеца	3.658	-	3.708 ↗
6 мјесеци	3.537	-	3.609 ↗
1 година	3.262	-	3.290 ↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Немачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 05.01.2024. године (пуне линије) и 29.12.2023. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Протекле недјеље приноси обавезница еврозоне су свакодневно биљежили раст, с изузетком сриједи, када су смањени дуж цијеле криве. Овај пад је уследио након што је објављен записник са децембарске сједнице ФОМЦ-а. Ипак, већ наредног дана забиљежена је прилична корекција приноса на више, а након објављених позитивних података са тржишта рада у САД, што је повећало неизвјесност око тога колико брзо и у којем обиму ће Фед бити у стању да смањује каматне стопе. Поред тога, објављивање података о расту инфлације у Немачкој и Француској у децембру је довело у питање очекивања инвеститора да би ЕЦБ већ у марту могла да смањи каматне стопе. Приноси обавезница су наставили да биљеже одређени раст на крају протекле недјеље, када су објављени још једни од битнијих индикатора за тржиште рада САД, тачније промјена броја запослених по секторима, који су превазишли очекивања. У петак су објављени и прелиминарни подаци стопе инфлације у децембру у еврозони, који су очекивано забиљежили раст у односу на претходни мјесец. Овакви подаци су утицали на то да тржишни учесници умање ниво очекиваног смањења каматних стопа водећих централних банака. За ЕЦБ се сада очекује да ће ове године смањити каматне стопе за мање од 140 базних поена, а што је први пут од половине децембра да се очекује мање од 6 смањења по 25 базних поена. Приноси њемачких обавезница су повећани између 13 и 16 базних поена, док су приноси италијанских обавезница повећани између 15 и 21 базни поен.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно	Претходни
				стање	период
1.	Стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	ДЕЦ	2,9%	2,9%	2,4%
2.	Стопа темељне инфлације – ЕЗ (прелим.)	ДЕЦ	3,4%	3,4%	3,6%
3.	Стопа инфлације – Њемачка (прелим.)	ДЕЦ	3,9%	3,8%	2,3%
4.	Стопа инфлације – Француска (прелим.)	ДЕЦ	4,1%	4,1%	3,9%
5.	Стопа инфлације – Ирска (прелим.)	ДЕЦ	-	3,2%	2,5%
6.	Стопа инфлације – Холандија (прелим.)	ДЕЦ	1,2%	1,0%	1,4%
7.	Стопа инфлације – Италија (прелим.)	ДЕЦ	0,5%	0,5%	0,6%
8.	Монетарни агрегат М3 – ЕЗ (Г/Г)	НОВ	-1,0%	-0,9%	-1,0%
9.	Произвођачке цијене – ЕЗ (Г/Г)	НОВ	-8,6%	-8,8%и	-9,4%
10.	ПМИ индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (финал.)	ДЕЦ	44,2	44,4	44,2
11.	ПМИ индекс услужног сектора – ЕЗ (финал.)	ДЕЦ	48,1	48,8	48,7
12.	ПМИ композитни индекс – ЕЗ (финал.)	ДЕЦ	47,0	47,6	47,6
13.	Малопродаја – Њемачка (Г/Г)	НОВ	-0,5%	-2,0%	0,2%
14.	Индустријска производња – Португал (Г/Г)	НОВ	-	-1,1%	-1,1%
15.	Однос дефицита и БДП-а - Италија (Q/Q)	III квартал	-	7,1%	8,1%
16.	Стопа незапослености – Њемачка	НОВ	5,9%	5,9%	5,8%
17.	Стопа незапослености – Грчка	НОВ	-	9,4%	9,4%
18.	Промјена броја незапослених – Шпанија ('у 000)	ДЕЦ	-	-27,4	-24,6

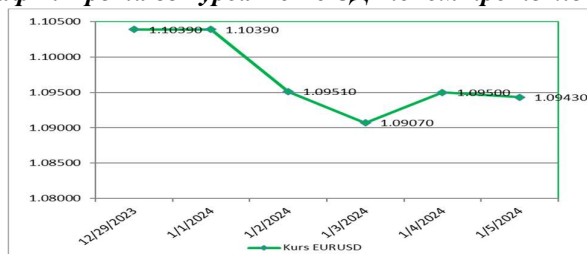
САД

Приноси америчких државних обавезница су током протекле недјеље забиљежили раст дуж цијеле криве, посебно на средњем и крајњем дијелу. Протекле недјеље је објављен записник са посљедњег састанка ФОМЦ-а који је показао да званичници очекују да каматне стопе остану рестриктивне “одређени временски период” признајући да су вјероватно достигле врхунац, те да ће кренути силазном путањом током ове године. Предсједник Фед-а из Ричмонда Баркин је изјавио да ће предстојећи економски подаци помоћи Фед-у да потврди очекивани пад инфлације. Упркос навођењу прогреса по питању инфлације, Баркин је изјавио да могућност повећања каматних стопа остаје на столу.

Министрица финансија САД Јелен је описала тренутну економску ситуацију у тој земљи као “меко слијетање”. Истовремено, економски савјетник Бијеле куће Бернстејн нагласио је снагу децембарског извјештаја о радним мјестима уз успоравање раста броја радних мјеста и плата. Што се тиче инфлације, Бернстејн је примијетио напредак, али је нагласио сталне напоре. Јелен и Бернстејн су учили ограничени утицај блискоисточног сукоба на цијене нафте/гаса. Према Фед-овом CME Watch алату, вјероватноћа да ће Фед смањити референтну каматну стопу у марту износи 64%, што је мање у односу на вјероватноћу од 90%, која је прогнозирана прије Нове године.

УСД је депрецирао у односу на ЕУР, те је курс ЕУРУСД забиљежио раст са нивоа од 1,1039 на ниво од 1,0943.

Граф 2: Кретање курса ЕУРУСД током протекле недјеље

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	АДП промјена броја запослених ДЕЦ	125.000	164.000	101.000
2.	МБА апликације за хипотекарне кредите 29. дец	-	-10,7%	1,4%
3.	ИСМ индекс услужног сектора ДЕЦ	52,5	50,6	52,7
4.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 30. дец	216.000	202.000	220.000
5.	Континуирани захтјеви незапослених 23. дец	1.881.000	1.855.000	1.886.000
6.	ПМИ индекс прерађивачког сектора (финал.) ДЕЦ	48,4	47,9	49,4
7.	ПМИ индекс услужног сектора (финал.) ДЕЦ	51,3	51,4	50,8
8.	Композитни ПМИ индекс (финал.) ДЕЦ	-	50,9	50,7
9.	Стопа незапослености ДЕЦ	3,8%	3,7%	3,7%
10.	Промјена запослених нефармерски сектор ДЕЦ	175.000	216.000	173.000
11.	Промјена запослених приватни сектор ДЕЦ	130.000	164.000	136.000
12.	Промјена запослених прерађивачки сектор ДЕЦ	5.000	6.000	26.000
13.	Фабричке поруџбине НОВ	2,4%	2,6%	-3,4%
14.	Поруџбине трајних добара Ф НОВ	5,4%	5,4%	-0,1%
15.	Потрошња грађевинског сектора (М/М) НОВ	0,6%	0,4%	1,2%

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Инвеститори који очекују смањење референте каматне стопе БоЕ са тренутних 5,25%, су током протекле недеље подстакли раст тржишта обавезница, вођен очекивањима бржег успоравања глобалне инфлације и успоравањем раста цијена у Великој Британији на 3,9% у новембру. Велика је вјероватноћа да ће доћи до смањења референтне каматне стопе БоЕ за скоро 150 базних поена у 2024. години, при чему се прво смањење очекује у мају.

Цијене кућа у Великој Британији су смањене за 1,8% у 2023. години, чиме је забиљежен највећи пад у току једне године од 2008. године, периоду глобалне финансијске кризе.

Према подацима које је објавила истраживачка компанија Кантар, инфлација цијена прехранбених производа у Великој Британији у децембру је забиљежила најоштрији пад, те је смањена са 9,1% у новембру на 6,7%, што је хисторијско смањење на мјесечном нивоу. Ово смањење цијена је допринијело повећању потрошње током божићних празника, при чему су трансакције достигле највећи ниво од децембра 2019. године, а просјечна потрошња домаћинства је достигла рекордних 477 ГБП. Руководиоци британских компанија су позвали БоЕ да ускоро смањи каматне стопе како би подстакла ослабљену економију, након што је анкета показала да је “депресивно” повјерење смањено на најнижи ниво током четири мјесеца. Све већи страхови од рецесије су помогли да се индекс економског повјерења Института директора смањи на ниво од -28 у децембру са нивоа од -21 поен, достижући најнижи ниво од августа, а што је близу минимума у 2023. години.

Шеф Уреда за управљање дугом Велике Британије, сир Роберт Стема, који ускоро одлази са позиције, упозорава на брзо задуживање британских политичара, страхујући од потенцијалне реакције на финансијском тржишту, док се приближавају општи избори. Ове забринутости настају како политичке странке, укључујући лабуристe, размишљају о значајном задуживању за иницијативе као што су зелена улагања, чиме подстичу забринутост око волатилности тржишта и растућих приноса. Премијер Сунак је сигнализовао да су избори у мају мало вјероватни, додајући да очекује изборе у другој половини 2024. године.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	ПМИ индекс прерађивачког сектора Ф ДЕЦ	46,4	46,2	47,2
2.	Број одобренних кредита НОВ	48.800	50.100	47.900

3.	ПМИ индекс услужног сектора Ф	ДЕЦ	52,7	53,4	50,9
4.	Композитни ПМИ индекс Ф	ДЕЦ	51,7	52,1	50,7
5.	Регистрација нових аута (Г/Г)	ДЕЦ	-	9,8%	9,54
6.	ПМИ индекс грађевинског сектора Ф	ДЕЦ	46,1	46,8	45,5

Током протекле недјеље ГБП је благо апрецирала у односу на ЕУР, па је курс ЕУРГБП забиљежио пад са нивоа од 0,86691 на ниво од 0,86032. ГБП је апрецирала у односу на УСД, па је курс ГБПУСД забиљежио пад са нивоа од 1,2731 на ниво од 1,2720.

ЈАПАН

Почетком протекле недјеље цијене јапанских акција су смањене првог радног дана ове године. Смањење је последица пада цијена америчких акција након што је на састанку Фед-а наговијештено да ће каматне стопе остати високе дужи временски период. ЈПУ се суочава са новим притисцима јер јак земљотрес који је погодио Јапан, првог дана ове године, отежава БоЈ укидање негативних каматних стопа овог мјесеца. Поједини аналитичари су одгодили прогнозирано вријеме изласка БоЈ из политике негативних каматних стопа, сматрајући да ће централној банци бити потребно вријеме да процијени негативне утицаје овог догађаја на економију земље. Кључна мјера кратких позиција заснована на опцијама показује да су тренутно учесници на тржишту најмање оптимистични у вези ЈПУ од ав густа.

Премијер Јапана Кишида, заједно са лидером синдиката Јошином се залаже за значајан раст плата у предстојећим преговорима о платама. Кишида има за циљ да раст расположивог дохотка надмаши раст цијена, док Јошино наглашава хитност захтијевајући од Конфедерације трговинске уније (РЕНГО) минимално повећање плата од 5%. Због цјелокупне ситуације око земљотреса, Кишида је повећао резервна средства изнад првобитно додијељених 500 милијарди ЈПУ за опште ванредне ситуације. Процијењени осигурани губици од земљотреса износе око 6,4 милијарде УСД и то нису коначни трошкови.

Гувернер БоЈ Уреда изјавио је да се нада да ће плате и инфлација умјерено расти ове године. Он је додао да ће БоЈ бити у потпуности припремљена да подржи финансијски систем након земљотреса.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период	
1.	ПМИ индекс прерађивачког сектора Ф	ДЕЦ	-	47,9	48,3
2.	Монетарна база (Г/Г)	ДЕЦ	-	7,8%	8,9%
3.	ПМИ индекс услужног сектора Ф	ДЕЦ	-	51,5	50,8
4.	Композитни ПМИ индекс Ф	ДЕЦ	-	50,0	49,6
5.	Индекс повјерења потрошача	ДЕЦ	36,5	37,2	36,1

ЈПУ је током протекле недјеље депрецирао у односу на ЕУР, те је курс ЕУРЈПУ забиљежио раст са нивоа од 155,72 на ниво од 158,25. ЈПУ је депрецирао и у односу на УСД, те је курс УСДЈПУ забиљежио раст са нивоа 141,04 на ниво од 144,63.

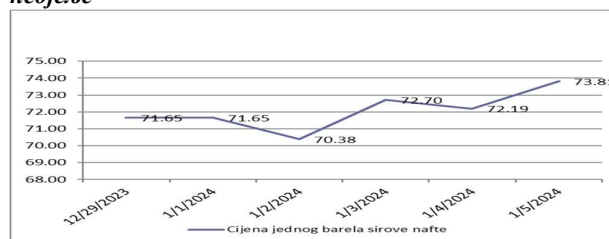
НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у уторак је износила 71,65 УСД (64,91 ЕУР).

У уторак је цијена нафте смањена, а већ наредног дана је забиљежила дневни раст преко 3% након што су вијести о поремећају понуде овог енергента у Либији и напади у Ирану повећали тензије у регији. Више од десет земаља је упозорило групу Хути да не наставља са нападима на Црвеном мору. У четвртак, иако је током трговања наставила да биљежи раст, до краја трговања цијена је благо смањена у односу на претходни дан. Према ЕИА подацима, залихе нафте у Кушингу су у посљедњој седмици децембра забиљежиле снажан раст, упркос смањењу резерви од 5,5 милиона барела у залихама на државном нивоу. Овај пад залиха аналитичари приписују повећању продаја овог енергента како би компаније избјегле утицај плаћања пореза на крају године. Голдман Сацхс предвиђа повећање цијене нафте за 3 до 4 УСД по барелу услед дешавања на Црвеном мору, те да ће се нафтом ове године трговати у распону од 70 до 90 УСД. Све више комерцијалних банака се придружује смањеним прогнозама цијене нафте у овој години наводећи да би понуда из земаља, које нису чланице ОПЕЦ-а, могла да превазиђе глобалну потражњу. Цијена нафте је поново повећана у петак за преко 2% на дневном нивоу због текућих напетости на Блиском истоку, док су залихе у складишним центрима на Медитерану на 17-мјесечном минимуму због поремећаја које су изазвали побуњеници Хути. У међувремену, Иран наводно обуставља испоруке највећем купцу Кини како би осигурао више цијене сирове нафте. Као одговор на слабије глобалне цијене нафте и повећање производње изван ОПЕЦ-а, Сауди Арамцо је најавио смањење цијена сирове нафте у свим регијама, укључујући Азију. Национална нафтна корпорација из Либије је прогласила вандредно стање на нафтном пољу Шарара након протеста. Министар за енергетику те земље Оун упозорио је на пројектовани дневни пад производње од 981.000 барела.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 73,81 УСД (67,45 ЕУР). Цијена нафте је повећана у односу на претходну седмицу за 3,01%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

На отварању лондонске берзе метала у уторак цијена једне fine унце злата је износила 2.062,98 УСД (1.868,81 ЕУР).

Током првог радног дана цијена злата није забиљежила веће промјене. Наредног дана цијена овог племенитог метала је смањена за око 1,4% дневно. Ипак, убрзо је забиљежена корекција цијене навише због тога што су креатори монетарне политике Фед-а умањили очекивања инвеститора да ће почетком 2024. године доћи до агресивног ублажавања монетарне политике. У четвртак је цијена злата повећана упркос томе што су позитивни економски индикатори довели до распродаје америчких државних обавезница, те неизвјесности око тога колико брзо ће Фед бити у стању да почне са смањењем каматних стопа. Ангола је саопштила да ће њена прва рафинерија злата бити завршена у овој години.

Додатни, благи, раст цијене злата забиљежен је у петак иако се кретала у уском распону. Највећи утицај на цијену злата и даље имају очекивања везана за вријеме прве промјене монетарне политике Фед-а.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.045,45 УСД (1.869,19 ЕУР). Цијена злата је у протеклој седмици забиљежила пад од 0,85% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

